

Klik her, hvis du ikke allerede abonnerer på nyhedsbrevet

Sigtekornet

Nyhedsbrev nr. 6
September 2021

Høsten er i hus, og det er tid til at gøre status over året, der er gået, og forberede en ny vækstsæson. Jeg har i den anledning skrevet lidt sammen fra hist og her.

god læselyst

Anders Borgen

Overskrifter i nyhedsbrevet

Generalforsamling afholdt i Foreningen Landsorten.....	2
Året gang i kornmarken.....	2
Afsætningen af korn fra Agrologica.....	2
Sorter eller populationer?.....	3
Aktuel såsæd af vintersæd fra Agrologica.....	4
Agrologicas projekter.....	6
DIVERSILIENCE.....	6
Projektet ”Hvedens Stinkbrand”.....	7
ØKOSORT-II.....	7
LIVESEED.....	9
Sunde Glemte Guldkorn.....	9
ProBioWheatGrass.....	9
Nordisk/Baltisk kornseminar 28-30 Oktober 2021 i Norge.....	9

Generalforsamling afholdt i Foreningen Landsorten.

Foreningen [Landsorten](#) afholdt generalforsamling i juni, og der er enorm opbakning omkring initiativet. Over 60 personer deltog, hvor de så på [Agrologica](#) kornforædling og diskuterede, hvordan vi sammen kan udvikle den økologiske kornbranche. På generalforsamlingen blev der valgt en ny bestyrelse, som har konstitueret sig med Morten Øster Kristensen som formand. Morten driver til daglig [Samsø Mel](#) og var en af de første til at begynde at dyrke de sorter, som nu lanceres af [Landsorten](#).

Foreningen har allerede over 100 medlemmer og produktion af sorter fra [Agrologica](#) i 6 forskellige lande.

På Landsortens generalforsamling blev der også tid til en lille tur i marken for at se på Agrologicas planteforædling.

Året gang i kornmarken

Den hårde vinter og især barfrosten i januar gik hårdt ud over de sorter af vintersæd, som har dårlig vinterfasthed. Det er synd for de landmænd, der har dyrket den slags sorter, men i [Agrologica](#) er vi glade for vanskelige forhold, for det giver os ikke bare informationer om sorternes egenskaber, men er også med til at forbedre de populationer, som har problemer med vinterfasthed. Især i arbejdet med at udvikle en vinterfast durumhvede har 2021 været en fantastisk mulighed for at forbedre forædlingen. Hvad der var mindre godt i år var, at marken med vintersæd var dårligt kalket, så planterne nogle steder i marken gik ud ikke bare af frost, men også på grund af den sure jord, og vi havde seriøse problemer med det meget aggressive ukrudt vindaks, hvilket deltagere i årets markvandring næppe undlod at bemærke.

Vi har nu høstet og er begyndt at analysere kornet. Generelt ligger mange af vårhvederne på 14-15% protein, mens vinterhveden ligger på 12-14%. At protein-indholdet ligger så forholdsvis højt på en mager sandjord skyldes blandt andet, at vi dyrker kornet på 40cm rækkeafstand. Det gør vi ikke kun fordi vi i planteforædlingen går meget rundt i marken og kikker på planterne, men også netop fordi vi dyrker hvede på en sandjord, som ikke er optimal for hvede. Ved at øge rækkeafstanden, kan vi nærmest opgradere marken til lerjord-niveau, i hvert fald m.h.t. protein-indhold.

Afsætningen af korn fra Agrologica

Det er stadig muligt at købe korn fra direkte af [Agrologica](#), men fremover kræver det medlemskab af [Landsorten](#) at blive såsædskunde hos [Agrologica](#). Alle tidligere købere af korn fra [Agrologica](#) har meldt sig ind i [Landsorten](#), så der fremover er åbenhed om dyrkningsaftalerne, som er ens for alle. [Agrologica](#) har primært små portioner af såsæd til salg af sjældne sorter. De store sorter, som allerede dyrkes i større stil rundt omkring, kan med fordel bestilles direkte hos de landmænd, som dyrker det. [Agrologica](#) kan henvis til nærmeste producent.

Sorter eller populationer?

Verden er delt op i dyreriget og planteriget, og planteriget er igen opdelt i klasser, ordener, familier, slægter og arter. Arter kan videre opdeles i underarter, og den laveste taksonomiske enhed i de den botaniske opdeling er sorter.

Hvede byg og havre er selvbestøvende og vil indavle, så de efter nogle år er 100% indavlede. Det betyder, at afkommet bliver genetisk identiske med forældrene. Hvis man tager en plante og opformerer korn derfra, så vil alt afkommet være genetisk identisk med både hinanden og med forældrene, på samme måde som kloner.

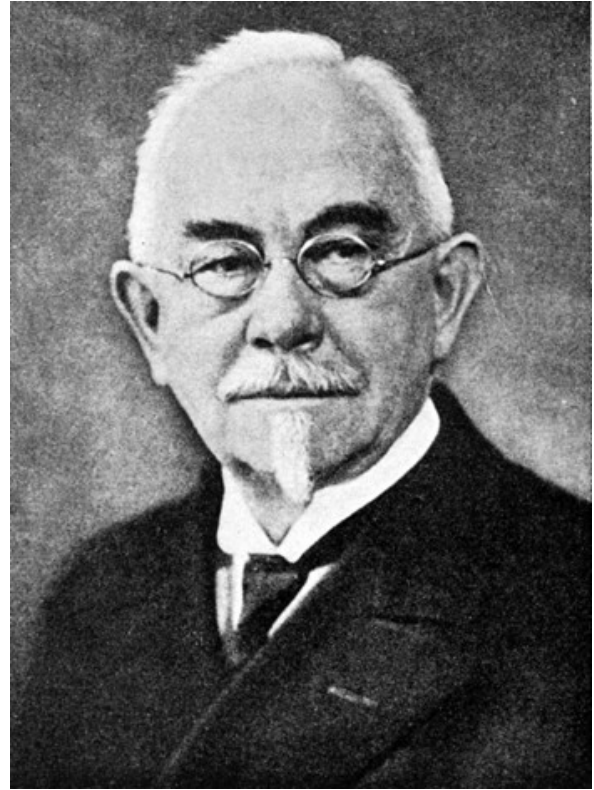
Når en planteforædler laver en krydsning mellem to sorter, og lader dem selvbestøve i 8-10 år, så får han en masse indavlede planter, som hver for sig kan isoleres og opformeres til en forædlerlinie. Normalt bruger man betegnelsen forædlerlinie for sorter, som endnu ikke er officielt godkendt og markedsført, men botanisk og genetisk set så er sorter og forædlerlinier altså det samme.

Landsorter er betegnelsen for den måde, man dyrkede korn på i gamle dage før den kommercielle planteforædling begyndte. Når korn har været dyrket i lang tid i det samme miljø, så vil de planter, som ikke passer til miljøet, forsvinde, men alligevel vil en landsort ikke være en samling af genetisk identiske planter. En landsort er altså en genetisk mangfoldig population af planter med nogenlunde de samme egenskaber.

Det er nemt at lave en sort. Det er sådan set bare at taget et korn, og opformere det. Det er også nemmere for planteforædlerne at holde styr på deres sorter, når de er genetiske ensartede. Så er de lettere at adskille fra andre sorter.

I en population er planterne i modsætning til en sorter ikke genetisk identiske. De er forskellige, eller mange af dem er i hvert fald. Det giver både fordele og ulemper.

Det er vanskeligt at lave en population med bestemte egenskaber, for man skal nogle gange sikre sig, at alle planterne i populationen har de egenskaber, som man ønsker. Når [E3-spelten](#), som omtales nedenfor, markedsføres for at være fri for expansin, eller når en bygsort markedsføres på ikke at opformere nematoder i jorden, så duer det jo ikke, hvis det kun er nogle af planterne i sorten,

Det var den danske botaniker Wilhelm Johannsen (1857 - 1927), som i 1903 opdagede/opfandt den renliniede sort i selvbestøvende afgrøder. Hvis alle planter i en selvbestøvende art (f.eks.. byg, havre eller hvede) nedstammer fra en enkelt planter, så vil alle planter indenfor sorten være genetiske identiske. Johannsen introducerede i 1905 også begrebet "gen" om arvelige egenskaber, og det er mildest talt en ord, som er overtaget på mange andre sprog.

der har de egenskaber. Det skal de alle sammen være. Derfor er eksempelvis [E3-spelten](#) udviklet som en ensartet sort.

Når [Agrologica](#) laver populationer, så gør vi det ved at lave en masse ensartede forædlerlinier, som hver især bliver testet for deres bage- og dyrkningsegenskaber. Bagefter udvælger vi så de linier, som har de egenskaber, som vi ønsker, og de bliver så blandet sammen igen til en population. Det kan også kaldes en kompleks sortsblending, syntetisk sort eller en moderne landsort.

Ved at have genetisk forskellige planter i sin afgrøde, så opnår man en blandingseffekt, som giver en vis synergi. De fleste sortsforsøg viser, at man opnår et par procent højere udbytte i sortsblandinger og populationer i forhold til at dyrke de samme sorter hver for sig. Endvidere øger blandinger også udbytte-stabiliteten.

Hvis vi igen tænker på vinterfastheden, så vil der ikke ske den store skade, hvis 10% af planterne dør i løbet af vinteren, for de resterende planer vil kunne udnytte den ekstra næring, vand og lys og på den måde kompensere for udbyttetabet. Hvis det derimod er størstedelen af planterne, der udvintres, så må hele marken sås om om foråret. Hvis sorter gror hver for sig, og 10% af sorterne har dårlig vinterfasthed, så må 10% af markerne sås om, men hvis sorterne gror i blanding, så vil blandingen kunne kompensere for de manglende planter, og ydermere vil blandingen året efter have forbedret sin vinterfasthed. På den måde giver blandinger og populationer en mere stabile udbytter, mens ensartede sorter giver større udsving i udbytte, og samtidig et lavere gennemsnitligt udbytte.

Det kan derfor undre, at der overhovedet bliver markedsført rendyrkede sorter, når man nu ved, at det koster i udbytte, men det skyldes blandt andet, at det ikke er lovligt at opformere sorterne i blanding, og det er besværligt for såsædsfirmaerne at opformere sorterne hver for sig, og så bagefter skulle blande dem sammen igen. I den almindelige såsædslovgivning må sortsblandinger kun indeholde 3-4 sorter, og sorterne skal være godkendt hver for sig. [Agrologicas](#) populationer indeholde nogle gange op til 100 forskellige forædlerlinier, og ingen af dem er godkendt som officielle sorter. Derfor bruger vi betegnelsen populationer om vore blandinger, for ikke at forveksle dem med den konventionelle såsædsindustri brug af betegnelsen sortsblandinger.

I den nye EU-forordning for økologisk landbrug, som træder i kraft i 2022, så bliver det lovligt at producere og markedsføre såsæd populationer, hvis populationen er produceret økologisk og er blevet officielt godkendt. I EU-terminologi kaldes populationer for Økologisk Heterogent Planteforneringsmateriale.

Jeg vil altid anbefale dyrkning af populationer til økologisk landbrug, og jeg mener kun det giver mening af dyrke rene sorter, hvis der er en særlig grund til det, og man ikke kan skaffe en population med de egenskaber, man har brug for.

Aktuel såsæd af vintersæd fra Agrologica

Af brødhvede til såning i efteråret 2021 er [Popkorn](#) det mest oplagte for de fleste. Det er en blanding af mange forædlerlinier, som alle har gode dyrkningsegenskaber i økologisk landbrug, inklusive resistens imod rust og stinkbrand, og den har gode bageegenskaber med et højt glutenindeks og et protein-indhold, der ligger et par procentpoint højere end de mest dyrkede brødhveder på markedet.

En anden afgrøde, som dyrket rundt omkring er **Viola**. Det er en purpur-hvede med flotte brun-violette kerner.

Af nyheder er nogle andre populationer og sorter med lidt mere specielle egenskaber:

- **Pop Karse** er en population, der minder om **Popkorn**, men som har kortere strå. Det gør den egnet til dyrkning ved højt gødningsniveau.
- **Pop Himmelblå** er en absolut nyhed i Danmark: Hvede med blå kerner. Kernerne har samme blålige farve som rug, men en meget kraftigere farve-intensitet. Smagen er karakteristisk, som for nogle minder om blåbær.
- **Pop Foder** er population af hvedesorter med højt udbyttepotentiale. Den er et oplagt valg for økologer, som producerer hvede til foder, men den kan også bruges til kagemel. Under normale økologiske dyrkningsforhold vil protein-indholdet være for lavt til at give god bagekvalitet.
- **Pop Fit-nisse** er population med ekstra højt protein-indhold, altså endnu højere end **Popkorn**. Velegnet til dyrkning ved lavt gødningsniveau eller hvor der er erfaring for, at protein-indholdet er begrænsende for bagekvaliteten, som alternativ til at blande vårhvede i melet.
- **Goldritter** er en tysk sort, som har et lavt indhold af ATI (α -amylase-trypsin-inhibitor). ATI er et af de stoffer i melet, som kan fremkalde bager-allergi og hvede-intolerance. **Tyske forsøg** tyder på, at nogle forbrugere bedre tåler mel af Goldritter end af andre hvedesorter. Sorten har et højt strå og god bagekvalitet. Læs mere om ATI og andre sundhedsrelaterede emner [her](#).
- **Pop Nørregade** er en population, som i dyrkning minder om **Popkorn**, men glutenstrukturen er blødere med et gluten-indeks på omkring 80. Til hjemmebagning og almindelige private kunder vil **Pop Nørregade** nok være et mere oplagt valg end **Popkorn**, som med sit høje gluten-indeks mere appellerer til professionelle bagerier og bagenørder.
- **Bagespelt** er en ny speltsort, som har et højere gluten-indeks end andre speltsorter. Det meste speltmel er derfor vanskeligt at bage almindelig franskbrød af, fordi dejen bliver for blød, så brødet bliver faldt i stedet for højt. Bagespelt er lettere at forme til et almindeligt brød.

Med sine 26cm satte dette aks af bagespelt ny rekord for akslængde.

Der er andre sorter og populationer, som er blevet opformeret, men som på nuværende tidspunkt er udsolgt eller reserveret. Vi kører dog ikke helt efter først-til-mølle-princippet, så hvis du siger til nu, så kan du enten få en lille portion til egen opformering, eller lægge billet ind på såsæd til næste år.

- **Pop Giraf** er en population, som er noget højere end de andre populationer. Den egner sig derfor især til dyrkning ved højt ukrudtstryk og lavt næringsstofniveau.

- **E3-spelt** er ligesom **Goldritter** velegnet til forbrugere med problemer med fordøjelsen af hvede, men det vil være forskellige forbrugere, som har glæde af den ene og den anden sort, afhængig af, hvilket problem de har. **E3-spelt** har lavt indhold af fruktan, som kan forårsage irriteret tyktarm, med symptomer som bl.a. luft og ondt i maven. Man regner med at omkring 11% af befolkningen i større eller mindre grad har problemer med fordøjelsen af almindelig hvede på grund af indholdet af fruktan. **E3-spelt** er endvidere fri for indhold af expansin, som er det protein, som flest græspollenallergikere reagerer imod med høfeber. Det giver også problemer fødevarerelateret hvede-allergi. Læs mere om fruktan, expansin og andre sundhedsrelaterede emner [her](#). I bagekvalitet minder den om Oberkulmer Rotkorn og andre kendte speltsorter på markedet. Oberkulmer Rotkorn har i øvrigt også ligesom **E3-spelt** et forholdsvis lavt indhold af fruktan, så selvom Oberkulmer Rotkorn har normalt indhold af expansin, så oplever nogle forbrugere, at de bedre tåler Oberkulmer Rotkorn end moderne hvedesorter.
- **Pop Mongo** er en helt ny afgrøde. Det er en eksotisk hvedeart, der hedder *Triticum petropavlovskiyi*, og som har sin oprindelse i Vestkina og Tibet. Kernerne er store ligesom spelt, men den høstes ligesom hvede og skal ikke afskalles. Bagekvaliteten er god. Det er et oplagt valg for de, som gerne vil have en speltagtig afgrøde, men som ikke har adgang til billig afskalning.
- **Dansk Spelt** er den eneste speltsort, som oprindeligt kommer fra Danmark. I bagekvalitet minder den om Oberkulmer Rotkorn og andre kendte speltsorter på markedet.
- **Othello** og **Pjerrot** er to populationer af hvid hvede, som er karakteriseret ved at have en mild smag, og som giver et ekstra lyst mel. Det er oplagt til fuldkornsmel, eller til stenformalet mel, som ønskes mere hvidt end det normalt kan laves på en stenkværn. **Pjerrot** har et højt protein-indhold end **Othello**, og **Pjerrot** er derfor bedre egnet som brødhvede, mens **Othello** er mere egnet til kagemel.

Agrologicas projekter

Sideløbende med planteforædlingen gennemfører **Agrologica** en række forsknings- og udviklingsprojekter, som helt eller delvist finansieres af offentlige støtteprogrammer.

DIVERSILIENCE

DIVERSILIENCE er et nyt projekt, som starter i 2022 med støtte fra CoreOrganic-programmet. Projektet er et samarbejde mellem institutioner i Norge, Finland, Rumænien og Italien. Det overordnede tema i projektet er at øge diversiteten i økologisk planteproduktion både mellem afgrøder og indenfor afgrøderne. I projektet skal **Agrologica** arbejde med forædling af hvid lupin, artsblandinger, og igen noget forskning i stinkbrandresistens. Blandt andet skal vi undersøge, hvordan resistensen udvikler sig i sortsblandinger med mange forskellige resistensgener, og vi skal arbejde videre med at identificere genetiske markører for stinkbrandresistens.

Projektet "Hvedens Stinkbrand"

Projektet Hvedens Stinkbrand finansieres af Promilleafgiftsfonden. I 2019 og 2020 har vi bl.a. testet resistensen af alle sorter på den danske sortliste for stinkbrandresistens. Der var desværre kun meget få overraskelser. De mest resistente sorter var [Hallfreda](#), [Festival](#), [Fritop](#) og [Initial](#). [Hallfreda](#) og [Festival](#) er forædlet af Landmännen især til brug i de områder af Sverige, som har problemer med dværgstinkbrand. Dværgstinkbrand er en jordbåren sygdom, som vi ikke har i Danmark, men resistensgenerne er de samme, som er virksomme overfor almindelig stinkbrand. Vore forsøg viser, at disse sorter har samme resistens som Stava, som vi tror har generne Bt8 og Bt9. Det vil vi undersøge nærmere i DIVERSILIENCE i det kommende år. Sorten [Fritop](#) markedsføres af [Nordic Seed](#) men er forædlet af den biodynamiske forædler [Cultivari](#) i Tyskland, og den har sandsynligvis en kombination af generne BtZ og Bt7. Som den største overraskelse fandt i resistens i sorten [Initial](#), som har vist sig at have resistensgenet Bt5. Så vidt vides er sorten ikke forædlet med henblik på resistens, men man kan jo være heldig en gang imellem.

Hvis en sort har et enkelt resistensgen, så vil den være godt beskyttet imod de fleste stinkbrandsporer, som findes i miljøet, men der er sporer derude, som kan inficere alligevel. Det er smitteracer, som har udviklet virulens imod bestemte resistensgener. Selvom en sort er resistent, så er det altså ikke en 100% garanti for, at den ikke kan inficeres af en virulent smitterace. Hvis først en resistent sort er smittet med en virulent smitterace, så virker resistensen ikke længere, og så vil sygdommen udvikle sig på samme måde som i en modtagelig sort helt uden resistens. Det er træls! Resistens er altså ligesom en lås i et hus: Det holder de fleste tyve ude, men hvis en tyv har en nøgle, så giver det ingen beskyttelse. Hvis en sort har to resistensgener, så er det vanskeligere for svampen at bryde resistensen, men der er stadig en risiko for udvikling af virulens. Moderne sorter er jo genetisk ensartede, så alle planter indenfor en sort er genetisk identiske. Det svarer til, at alle huse i en by bruger samme lås i deres døre, så hvis først en tyv får fat i en nøgle, så er der fri adgang til alle huse i hele byen. Derfor ser man jævnligt, at moderne sorter er meget resistente, når de bliver godkendte, men efter et par år bliver de meget modtagelige. Et typisk eksempel var hvedesorten Benchmark, som for et par år siden var en af de mest resistente overfor gulrust, men som nu er en af de mest modtagelige.

For at løse problemet med udvikling af virulens, så arbejder [Agrologica](#) med populationer, hvor de forskellige komponenter i populationerne har forskellige resistensgener. Altså at "husene i byen" bruger forskellige "nøgler". Det giver både fordele og ulemper. Hvis en tyv har en nøgle, så er der faktisk større risiko for, at han finder et hus, som nøglen passer til, men til gengæld vil det være vanskeligere for ham at finde andre huse at røve. Altså, der er større risiko for at der er lidt stinkbrand, men mindre risiko for, at angrebet bliver alvorligt. I projektet DIVERSILIENCE skal vi arbejde mere med denne problematik for finde den balance mellem både at holde stinkbranden ude, og samtidig forhindre opformering af den stinkbrand, som måtte komme ind alligevel.

ØKOSORT-II

I projektet ØKOSORT-II arbejder [Agrologica](#) sammen med [Nordic Seed](#) om at udvikle sorter til økologisk landbrug. [Nordic Seed](#) arbejder især på at udvikle et system for **genomisk selektion** med fokus på vårhvede og vårbyg. Sorterne kommer især fra deres egen konventionelle forædling men også nogle fra [Agrologicas](#) økologiske forædling.

Genomisk selektion er lidt anderledes end arbejdet med genetiske markører til MAS (Marker Assisted Breeding). Når [Agrologica](#) i stinkbrand-projekterne arbejder med at udvikle genetiske markører for stinkbrandresistens, så er det MAS, altså at man bruger de generiske markører til at

forudsige, om en sort har et bestemt resistensgen eller ej. Genomisk selektion handler især om udbytte og lignende egenskaber, som ikke bestemmes af et enkelt gen, men som bestemmes af summen af mange gener, hver med lille eller meget lille effekt. Derfor handler genomisk selektion om at se på en statistisk sammenhæng mellem informationer om sorterens DNA og den effekt det har på egenskaben, f.eks. udbytte. Så kan en computer efter en statistisk model beregne sandsynligheden for, at en sort har et højt eller lavt udbytte. [Nordic Seed](#) har allerede modeller for konventionel forædling, men i ØKOSORT-II ser vi på, om modellerne også kan bruges til at forudsige udbyttet i økologisk landbrug.

Udover at levere sorter til [Nordic Seed](#) til forsøg med genomisk selektion, så arbejder [Agrologica](#) i projektet om at forædle sorter med resistens imod **havre-cyste-nematoder**. Nematoderne er en sædskiftesygdom, som bliver et problem, når man har meget vårsæd i sædskiftet. Da man i Danmark dyrkede meget vårbyg især i 1960'erne og 70'erne, så fik Danmark store problemer med nematoder, og der blev derfor forædlet nematode-resistente sorter af byg og havre. Imidlertid har der aldrig været dyrket ret meget vårhvede i Danmark før økologerne begyndte at dyrke det. Derfor er der ikke forædlet nematode-resistente vårhvedesorter i Europa. Det er der til gengæld i både Australien og i USA, så [Agrologica](#) har krydset resistente sorter fra udlandet med europæiske sorter for at udvikle resistente sorter, som passer til vort klima. I år er nogle af forædlerlinierne til test hos [Tystoftefonden](#), som har testfaciliteter til nematoder. Vi håber så, at nogle af de resistensgener, som bruges i Australien og USA også er virksomme overfor de nematoder, som vi har i Danmark. De foreløbige resultater ser meget lovende ud, men forsøget skal nok gentages for at være sikker.

I projektet har [Agrologica](#) også arbejdet med **linser**. Vi har skaffet en masse linser forskellige steder fra, og dyrket dem i markforsøg. I år har vi dyrket 70 forskellige sorter og selektioner af linser. I farve og størrelse er der meget stor forskel på linser, men dyrkningsmæssigt er der mindre forskelle. De er alle sammen vanskelige at dyrke! Linser kan godt tåle kulde, men det er en svag plante, som ikke kan stå op selv, og den er også dårlig til at klatre op ad andre planter. Derfor er balancen mellem støtteplanter og linser vanskelig. Korn har jo bare et strå, så den er ikke så god til at holde linserne oppe, og hvis der er for meget korn, skygger den linserne for meget. Det er ikke [Agrologicas](#) opgave at udvikle dyrkningssystemet til linser, men det er vigtigt at forstå for at kunne udvikle linsesorter, som passer til dyrkningssystemet.

Linser dyrket i renbestand

LIVESEED

LIVESEED er et EU-projekt, som nu er ved at være afsluttet. I projektet har [Agrologica](#) især arbejdet med udvikling af genetiske markører for stinkbrandresistens. Arbejdet bliver videreført i bl.a. DIVERSILIENCE.

Sunde Glemte Guldkorn

Projektet bygger videre på projektet Glemte Guldkorn, hvor [Agrologica](#) opformerede en række eksotiske kornarter og sjældne sorter. Kornarterne blev beskrevet i [sidste nummer af Sigtekornet](#). I Sunde Glemte Guldkorn arbejder vi med kvalitetsvurdering af kornet, og her får vi hjælp af Københavns Universitet til nogle af analyserne.

ProBioWheatGrass

I ProBioWheatGrass har bl.a. [FoodJoy](#) og [ISI Food Protection](#) arbejdet med udvikling af hvedegræsjuice, og [Agrologica](#) har hjulpet med at finde de rette sorter. Vi vil dog ikke tage ret meget af æren for projektet, for konklusionen var, at kvaliteten i højere grad afhang af høst og forarbejdning, og at sortsforskellene var små i sammenligning hermed.

Projektet afsluttes i sommeren 2021.

Nordisk/Baltisk kornseminar 28-30 Oktober 2021 i Norge

Det årlige nordiske kornseminar afholdes den 28.-30. oktober på landbrugsuniversitetet i Ås syd for Oslo. De nordiske kornseminarer er en unik mulighed for at netværke og samle inspiration om økologisk korn, og især om gamle og specielle kornsorter. Mødearrangørerne har lavet en fin hjemmeside om seminaret: <https://www.nordicgrainconference.com/>. Når du nu har læst helt til enden af dette lange nyhedsbrev, så må det jo være fordi du synes, at emnet er interessant, og så vil dette arrangement helt sikkert være noget for dig. For de, som ikke kan deltage fysisk, bliver der arrangeret en virtuel mulighed for at deltage. Bemærk, at der opnås rabat på conferencegebyret ved tilmelding inden 18. september.

Det nordiske kornseminar har en lang tradition bag sig. Helt tilbage i 1970'erne mødtes de første biodynamiske bagere og møllere i Skandinavien med jævne mellemrum. I 2008 blev det første seminar afholdt i en bredere kreds i Roskilde, hvor også landmænd og forskere fra hele Norden deltog, og siden da har der været afholdt møde hvert år med undtagelse af corona-året 2020. I 2019 blev seminaret afholdt på Kalø Økologiske Landbrugsskole sammen med et tilsvarende europæisk netværksmøde, som dog ikke afholdes hvert år.

I 2021 afholdes mødet som et nordisk/baltisk møde. Det betyder blandt andet at sproget er på både skandinavisk og engelsk.

God vækst for alle i 2021